

Obsah

Úvodní slovo	11
1 Nucené sterilizace: inkubační doba nacistického programu „Euthanasie“ (René Milfait)	14
1.1 „Gesetz zur Verhütung erbkranken Nachwuchses“ (dále jen GzVeN)	14
1.2 Právní situace v dějinném kontextu	15
1.3 GzVeN jako nacistická ústava.	16
1.4 Ideový, dějinný kontext GzVeN.	17
1.4.1 Zákonná regulace v jiných zemích a vliv GzVeN na ně	17
1.4.2 Příklad: případ Buck versus Bell, Virginie, 1927	18
1.4.3 Negativní eugenika jako nástroj rasové politiky	20
1.4.4 Příklad: oficiální přístup a argumentace římskokatolické církve 22	
1.5 Hlavní aktéři v provádění GzVeN	22
1.6 Nucené sterilizace v Sudetech.	23
1.7 Právní vývoj a situace po II. světové válce s ohledem na sterilizované osoby a GzVeN	25
1.8 Ilustrativní příběhy nuceně sterilizovaných a zavražděných osob v rámci programu „Euthanasie“:	29
1.8.1 Jürgen Demloff: Anna Demloff a její děti	29
1.8.2 Anna Leisinger: Odhalená sterilizace kvůli manželství.	30
1.8.3 Josef Simon: Sterilizovaná a v rámci programu „Euthanasie“ zavražděná matka	31
1.8.4 Fritz Niemand: Sterilizovaný v ústavu léčebné a sociální péče a zařazen do programu „Euthanasie“	32
1.8.5 Rosemarie R.: Za nevléčitelně nemocnou prohlášená a následně v programu „Euthanasie“ zavražděná matka za péči o židovskou rodinu	34
1.8.6 Hans U.: K sebevraždě dohnaná, následně sterilizovaná a v rámci programu „Euthanasie“ zavražděná matka kvůli politicky nepohodlnému manželovi	34
1.8.7 Heinrich H.: Sterilizován za politické názory otce a po válce stigmatizován	35
1.8.8 Ruth Braun: sterilizována jako „nemanželské židovské dítě“.	35

4.4	Lékařská etika v rukou nacistů: eugenika jako nejvyšší etika.	60
4.4.1	Důsledky pro sterilizace a program „Euthanasie“	63
4.4.2	Obor Dějiny medicíny a lékařský étos po nástupu nacistů	64
4.4.3	Malé shrnutí lékařské etiky v Německu v letech 1939–1945	68
5	Lidská práva ve vztahu práva s etikou	
	<i>(René Milfait)</i>	69
5.1	Úvodem k výchozím bodům tématu.	69
5.2	Etika ve vztahu k normativním vědám	71
5.3	Základní otázka etiky práva	72
5.4	Lidská práva v základní otázce etiky práva	75
5.5	Vzájemné ovlivňování práva s morálkou	78
5.5.1	Vztah konvenční morálky s právem	80
5.5.2	Vztah mravnosti s právem	80
5.5.3	Vztah morality s právem	82
5.6	Nové předpoklady pro příslušnost pozitivního práva ve věcech morálky	85
5.7	Právo jako předpoklad mravnosti	88
	Postavení lidských práv v biomedicínsko-etických diskusích	
	<i>(Konrad Hilpert)</i>	91
6.1	K charakteristice lidských práv.	91
6.2	Medicína a zdraví jako předmět LP	93
6.3	Biomedicína jako nová oblast lidskoprávních výzev.	94
6.4	Speciální nástroje na ochranu LP v biomedicině	95
6.5	Mezery, hranice a „duch“ LP v biomedicínsko-etické diskusi	98
7	Lidská důstojnost jako základ a cíl lidských práv osob s postižením i nevléčitelně nemocných a umírajících	
	<i>(René Milfait)</i>	100
7.1	Úvodem: výsostné postavení s napětím ohledně obsahu a dosahu.	100
7.2	Lidská důstojnost jako základ lidskoprávních standardů: příklady na globální a regionální úrovni	103
7.3	Lidská důstojnost v lidskoprávních standardech v kontextu biomedicíny	105
7.4	Lidská důstojnost v ústavách	108

4.4	Lékařská etika v rukou nacistů: eugenika jako nejvyšší etika.	60
4.4.1	Důsledky pro sterilizace a program „Euthanasie“	63
4.4.2	Obor Dějiny medicíny a lékařský étos po nástupu nacistů	64
4.4.3	Malé shrnutí lékařské etiky v Německu v letech 1939–1945	68
5	Lidská práva ve vztahu práva s etikou	
	<i>(René Milfait)</i>	69
5.1	Úvodem k výchozím bodům tématu	69
5.2	Etika ve vztahu k normativním vědám	71
5.3	Základní otázka etiky práva	72
5.4	Lidská práva v základní otázce etiky práva	75
5.5	Vzájemné ovlivňování práva s morálkou	78
5.5.1	Vztah konvenční morálky s právem	80
5.5.2	Vztah mravnosti s právem	80
5.5.3	Vztah morality s právem	82
5.6	Nové předpoklady pro příslušnost pozitivního práva ve věcech morálky	85
5.7	Právo jako předpoklad mravnosti	88
6	Postavení lidských práv v biomedicínsko-etických diskusích	
	<i>(Konrad Hilpert)</i>	91
6.1	K charakteristice lidských práv	91
6.2	Medicína a zdraví jako předmět LP	93
6.3	Biomedicína jako nová oblast lidskoprávních výzev	94
6.4	Speciální nástroje na ochranu LP v biomedicině	95
6.5	Mezery, hranice a „duch“ LP v biomedicínsko-etické diskusi	98
7	Lidská důstojnost jako základ a cíl lidských práv osob s postižením i nevléčitelně nemocných a umírajících	
	<i>(René Milfait)</i>	100
7.1	Úvodem: výsostné postavení s napětím ohledně obsahu a dosahu.	100
7.2	Lidská důstojnost jako základ lidskoprávních standardů: příklady na globální a regionální úrovni	103
7.3	Lidská důstojnost v lidskoprávních standardech v kontextu biomedicíny	105
7.4	Lidská důstojnost v ústavách	108

8.4	Mentální retardace	135
8.4.1	Lehká mentální retardace	136
8.4.2	Osoby se středně těžkou mentální retardací	137
8.5	Podpora sebeurčení osob s mentálním postižením	139
8.6	Empowerment přístup	141
8.7	Informovaný souhlas při práci s lidmi s mentálním postižením	143
8.8	Edukace osob s mentálním postižením v oblasti sexuality	144
8.9	Aplikace empowerment přístupu na konkrétní příklady partnerských vztahů	146
8.10	Závěrem	154
9	Lidská práva v problematice lidsky důstojného umírání <i>(René Milfait)</i>	155
9.1	Úvodem	155
9.2	Pořádek v základních pojmech	155
9.3	Argumentace pomocí různých funkcí principu lidské důstojnosti.	158
9.3.1	Argumentace pomocí funkce ochrany i statusu	159
9.3.2	Univerzalita principu lidské důstojnosti v kontextu nevléčitelně nemocných a umírajících	162
9.3.3	Konkretizace lidské důstojnosti: z ní odvozená základní práva nevléčitelně nemocných a umírajících	162
9.3.3.1	Faktory ohrožující základní práva	163
9.3.3.2	Respektování, ochrana a zajištění základních práv	163
9.3.4	Lidské právo na život nezahrnuje právo na smrt	164
9.4	Modely právní úpravy eutanázie a asistovaného suicida v pluralitních společnostech a právním státě	167
9.5	Argumentace pomocí autonomie a práva na sebeurčení	168
9.5.1	Autonomie jako koncepce člověka a sebeurčení jako její projev	169
9.5.2	Negativní právo na sebeurčení s hranicemi, péčí a solidaritou	169
9.5.3	Svoboda a vzájemná odkázanost	171
9.5.4	Svobodný sebezávazek v sociálním a právním kontextu	173
9.5.5	Vnitřní a vnější posouzení hodnoty fundamentálního dobra lidského života	174
9.5.6	Jednostranné používání sebeurčení	176
9.5.7	Boží vzor solidární svobody a přikázání lásky	178

9.6	Shrnující pojednání o argumentaci autonomií v kontextu nevyлéčitelně nemocných a umírajících	179
9.6.1	Tělesnost jako součást a projev osoby	182
9.6.2	Zásady doprovázení nevyлéčitelně nemocných a umírajících v étosu lékařů.	183
9.6.3	Základní principy a východiska lékařského étosu ohledně ukončení či nepokračování marné či neúčelné léčby v terminálním stádiu onemocnění.	185
9.6.4	Malé shrnutí	186
9.7	Lidské právo na paliativní péči	186
9.7.1	Vymezení přístupu paliativní péče.	187
9.7.2	Použití sedativ v paliativní péči	188
9.7.3	Paliativní péče jako naplnění lidsky důstojného umírání.	189
	Seznam literatury.	191
	Internetové zdroje	199
	PŘÍLOHY	201
	Příloha 1 Zákon k zamezení dědičně nemocnému potomstvu (Gesetz zur Verhütung erbkranken Nachwuchses=GzVeN, 1933)	201
	Příloha 2 Ženevská přísaha/Serment d' Hippocrate, Formule de Geneve/Declaration of Geneva/Genfer Gelöbniс (1948).	203
	Příloha 3 UNESCO: Všeobecná deklarace o bioetice a lidských právech (19. října 2005). Výtah	204
	Příloha 4 Doporučení Rady Evropy č. 1418/1999 „O ochraně lidských práv a důstojnosti nevyлéčitelně nemocných a umírajících.“	207
	Příloha 5 Úmluva o právech osob s postižením	211
	Příloha 6 Práva lidí s postižením. Inovační potenciál Úmluvy o právech osob s postižením. Dějinné souvislosti (René Milfait, Th.D.)	215